

MÜSLÜMANI SEVİNDİRMEK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Gününüz hayırlı olsun, ömrünüz uzun olsun, ameliniz makbul olsun... Allah'ın rahmetine erin, iki cihanda aziz olun!..

Size Ankara'dan sesleniyorum. “—Ankara'da ne işiniz var?” diyebilirsiniz.

Bizim Ankaralı hanımlar hanım derneği —Allah razı olsun— çok çalışkan bir dernek. Hizmetlerine bir hizmet daha eklemişler, hanımlara yönelik bedenî, sıhhî bir hizmet birimi kurmuşlar, onun açılışı için buradaydık. Bir de bizim camiamızın *Sitâre* isimli elbise yapma atölyeleri ve tesisleri var, onun meseleleriyle ilgilendik. İnşâallah size elbiseler, tişörtler, gençlere üstünde İskenderpaşa yazılı, şirketlerimizin isimleri yazılı tişörtler; hanımlara, beylere giyecekler yapacaklar. Onlar için buradaydık. Bu işin reklam faslı...

a. Müslüman Kardeşini Sevindirmek

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden, sizi de sevindirecek konulardan seçmeye çalıştım. Abdullah ibn-i Ömer RA, Hazret-i Ömer'in oğlu Abdullah rivayet eylemiş.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى
مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى أَخِيكَ الْمُسْلِمِ

(ابن النجار عن ابن عمر)

RE. 383/6 (*Mâ min şey'in ehabbü ila'llâhi teâlâ min idhâli's- sÛrûri alâ ahîke'l-müslim.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

“Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne, bir müslümana sevinç vermek, onun içine, gönlüne sevinç idhal etmekten daha sevimli bir şey yoktur.” Yâni, Allah müslüman kulun müslüman kardeşini sevindirmesini, onu sevindirecek bir şeyler yapmasını, sonuç olarak gönlünü hoş etmesini çok seviyor. Allah yanında en sevgili şeylerden, işlerden birisi bu...

Hadis-i şerifin başında şey diye geçmiş: (*Mâ min şey'in*) “Hiç bir şey yoktur ki, (*ehabbü ila'llâhi teâlâ*) daha sevgili olsun Allah- u Teâlâ Hazretleri'ne; (*min idhâli's-sÛrûri alâ ahîke'l-müslim.*) senin müslüman kardeşinin içine sevinç sokmandan, sevinç vermenden, gönlünü hoş etmenden daha sevgili hiç bir şey yoktur.” diye bildiriyor, Peygamber SAS Efendimiz.

Niçin bu hadis-i şerifi seçtim?.. Biraz sürurdan bahsedelim, sevinmekten bahsedelim, sevindirmekten bahsedelim! Allah yanında en sevgili ameller nedir, kardeşlerim öğrensin, onları yapsınlar, Allah'ın sevgili kulu olsunlar diye tabii.

¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.433, no:16417.

b. Mü'min Kardeşini Sevindirmenin Karşılığı

Şimdi bu sevinme meselesiyle ilgili bir başka hadis-i şerifi de peşine ekleyeyim, hoşunuza gidecek. Bir de bu ikinci hadis-i şerif, melekler hakkındaki bilgimizi de renklendirecek, çeşni katacak. Meleklerle inanıyoruz, meleklerin rûhânî varlıklar olduğunu biliyoruz. Ama onların yaratılışlarıyla ilgili bir şey de kazanmış olacağız, bu ikinci hadis-i şerifle...

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:²

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ أَدْخَلَ عَلَىٰ مُؤْمِنٍ سُرُورًا إِلَّا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ السُّرُورِ السُّرُورَ الَّذِي أَدْخَلَهُ عَلَيْهِ فَيَقُولُ لَهُ أَمَا تَعْرِفُنِي فَيَقُولُ مَنْ مَلَكًا يَعْبُدُ اللَّهَ وَيَمَجِّدُهُ وَيُوحِّدُهُ فَإِذَا صَارَ الْمُؤْمِنُ فِي لَحْدِهِ أَتَاهُ وَحُشْتِكَ وَالْقِنُوكَ حُجَّتِكَ وَأُثْبِتِكَ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ وَ أَشْهَدُ بِكَ مَشْهَدَ أَنْتَ فَيَقُولُ أَنَا السُّرُورُ الَّذِي أَدْخَلْتَنِي عَلَىٰ فُلَانٍ أَنَا الْيَوْمَ أُونِسَ الْقِيَامَةِ وَ أَشْفَعُ مِنْ رَبِّكَ وَ أُرِيكَ مَنْزِلَكَ مِنَ الْجَنَّةِ

(ابن أبي الدنيا في الحوائج عن جعفر عن أبيه عن جده)

² İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadâü'l-Havâic*, c.I, s.97, no:115; Ca'fer ibn-i Muhammed Rh.A babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.672, no:16409; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX,, s.242, no:20668.

RE. 387/2 (*Mâ min mü'minin edhale alâ mü'minin sürûren, illâ haleka'llâhu min zâlike's-sürûri melekâ, ya'büdu'llâhe ve yümeccidühû ve yüvahhidühû...*)

Hadis-i şerifi burada keseyim de, parça parça izah edeyim sizlere:

“—Hiç bir mü'min kul yoktur ki, bir mü'min kardeşinin içine, gönlüne sürur sokmuş, gönlünü almış, onu sevindirmiş, kalbini kazanmış; kalbini kazanacak, sevindirecek, neşelendirecek bir şey yapmış olmasın; (*illâ haleka'llâhu min zâlike's-sürûru meleken*) böyle yapan bir kul için, Allah bu sevinçten dolayı bir melek yaratır.” Yâni mü'min, mü'min kardeşini sevindirecek bir şey yapıyor, onun gönlü şen oluyor, hoş oluyor. Allah bundan dolayı, o sevinçten bir melek yaratır.

Ne yapar o melek?.. (*Ya'büdu'llâhe*) “O melek, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ibadet eder. (*Ve yümeccidühû*) Onu ulular, temcîd eder.” Yâni, “Yâ Rabbi sen yücesin, yücelerden yücesin, şânın uludur.” diye, öyle Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin hoşuna gidecek övgülerle, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne hem ibadet eder, hem böyle güzel övgüler, hamdler yapar, temcid eder. (*Ve yüvahhidühû*) “Ve Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni birler, yâni bir olduğunu ifade eder. ‘*Lâ ilâhe illa'llâh*’ der, ‘Yâ Rabbi, sen birsin!’ der. ‘Sen yücelerden yücesin, sen her noksandan münezzehsin!’ der ve sâir Allah'ın sevdiği ibadetlerle, sözlerle, tesbihlerle vakit geçirir bu melek.”

Nereden yaratıldı bu melek?.. Mü'minin mü'min kulu sevindirmesinden yaratıldı, o sevinçten yaratıldı. (*Min zâlike's- sūrûr*) O sevinçten Allah bir melek yaratır. Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeyi her yerden, her türlü yaratmağa kâdir... Melekler de rûhânî varlıklardır, görünmez varlıklardır. Bazen Allah dilerse, gösteriyor kullarına. Şeffaf varlıklardır, herkes görmeyebilir. İşte böyle bir melek yaratır o sevinçten... O da Allah'a ibadet eder durur, tesbih çeker durur, "*Lâ ilâhe illa'llâh*" der, böyle güzel sözler söyler.

(*Feizâ sâre'l-mü'minü fî lahdihî*) "O sevinci meydana getiren mü'min kul, kardeşini sevindiren mü'min kul; güzel davranan, zarif davranan, tatlı davranıp da karşısındakinin gönlünü hoş eden mü'min kul, vefat edip de kabrine konuldu mu, oraya vardığı zaman; (*etâhü's-sürûru'llezî edhalehû aleyhi*) bu mü'min kardeşinin gönlüne bahşettiği sevinç, sürur ona gelir. O kardeşini sevindiren kişinin, kabirde yanına gelir o sevinç... Melek olmuştu ya, o sevinç onun yanına gelir. (*Feyekülü lehû*) O vefat eden, kabre konulan, o sevindiren mü'mine der ki: (*Emâ ta'rifunî*) 'Beni bilmiyor musun, tanımadın mı beni?..' der."

Tabii tanımaz, olanları bilmiyor mü'min. Ama siz biliyorsunuz şu anda, hadis-i şerifi okuyorum çünkü. (*Men ente?*) "Kimmişsin sen? Mâdem kendini tanıtmak için beni sorguya çekiyorsun, kimmişsin sen?.." diye sorar. (*Feyekülü*) O der ki: (*Ene sūrûru'llezî edhaltenî alâ fülânin*) "Ben, senin dünyada yaşıyorken, hâl-i hayatında iken,

filânca kardeşini sevindirdiğin zaman, onun gönlüne soktuğun sevincim, onun gönlünde hâsıl olan sevincim. (*Ene'l-yevm ûnisü vahşeteke*) Bugün senin yalnızlığında sana arkadaş olmağa, yalnızlığını gidermeğe geldim.” der.

Kabirde insanyalnızolacakya, sevgilidinleyiciler! Hani kabre yattığı zaman yalnızlıktan sıkılmış, uzanmış, karanlık kabirde, toprak altında... “Bugün ben sana arkadaş olmağa, yalnızlıktan ürküntünü gidermeğe geldim!”

(*Ve ülakkînüke hücceteke*) “Sana delil olacak sözlerini arkandan telkin etmeğe geldim, fısıldamağa geldim.” Bu ne demek?..

Hani biliyorsunuz, kabirde sorgu sual haktır ve gerçektir. Sahih hadislerde var: İnsan kabre konulduğu zaman melekler gelecek, onun kimliğini, itikadını, halini soracak:

“—Rabbim kim, dinin ne, peygamberin kim, kitabın ne, kıblen neresi?..” diye soracaklar.

O da eğer mü'minse, eğer Allah nasib ederse, diyecek ki: “—Rabbim Allah, peygamberim Muhammed-i Mustafâ SAS, dinim İslâm, kitabım Kur'an-ı Azimü'ş-şan, kıblem Kâbe-i Müşerrefe... Ben el-hamdü lillâh müslümanım!” diye o meleklerle, kabirdeki sorgu meleklerine böyle cevap verecek.

Tabii, bu cevabı herkes veremeyecek. Bu cevabı verebilmek, dünyadaki müslümanlığının duruma bağlı mü'min kulun... Kâfirse, zâten hiç cevap veremeyecek veyahut istenilen cevabı veremeyecek. Mü'min değil, Peygamber

Efendimiz'e inanmamış, Kur'an'a bağlanmamış, İslâm'dan uzak yaşamış... Tabii o, cevapları vermekte başarısız olacak. Ona kabirde azab başlayacak.

Şimdi diyor ki, bu sevinçten hâsıl olmuş olan melek... Bakın ne kadar güzel, melek hakkında bilgi sahibi olduk. (*Ve ülakkınüke hücceteke*) “Ben senin söylemen gereken, hakkında delil olacak sözleri sana telkin etmeye geldim.” diyecek.

Biliyorsunuz, yukarıda da mezarın başında da hocalar telkin ediyor. “Ey filancanın oğlu filânca, hani sen dünyada iken inandığın inancını hatırla! ‘Allah’tan başka ilah yok!’ de, ‘*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh*’ de!.. ‘Muhammed onun elçisidir’ de!” diye, yukarıda da imam kabre telkinde bulunur. O da var dinimizde...

Onu artık aşağıdakine Allah duyurur mu, duyurmaz mı bilemiyoruz ama, burada bu melek onun yanına geldi, ona yalnızlık çektirmeyecek, arkadaş olacak. Bir de öteki melekler sorduğu zaman, bu ona telkinde bulunacak: “Sen söyle bakalım, *Lâ ilâhe illa’llâh* de, korkma, çekinme, tereddüt etme, dilin tutulmasın, zorluk çekme!” diye ona telkinde bulunacak. O meleklerin sordukları soruları, güzel güzel cevaplandırabilecek. Bu sevinç ona yardım ediyor.

(*Ve üsebbitüke bi'l-kavli's-sâbit*) “Seni, o üzerinde durulması gereken, mü'minin hiç ayağını oradan kaydırmaması gereken, hak, iman, itikad üzere, doğru söz üzere;

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ

أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

(Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû) inancı üzere, seni ben destekleyeceğim! Ayağını kaydırmayacağım, dilini kaydırmayacağım, aklını şaşırtmayacağım!..” diyecek.

(Ve üşhidü bike meşhede'l-kıyâneh) “Kıyamet günü insanların hakkında, lehinde, aleyhinde şahitlik ettiği zamanda, ben senin için şahadette bulunacağım!” diyecek o melek.

(Ve eşfeu min rabbike) “Senin affolunman için, Allah'tan affını dileyeceğim. Şefaate edeceğim sana, Rabbinden seni affetmesini isteyeceğim.” diyecek.

(Ve ürîke menzileke mine'l-cenneh) “Ve cennetteki köşklerini sana gösterteceğim: ‘Bak, başını doğrult, çık yukarıya; işte şu tarafta senin köşkerin! Korkma, mahşer gününün sıkıntılarına, telaşlarına kapılma! Bak, sen şu cennetteki şu gördüğün köşklere gideceksin!’ diye sana onları göstereceğim. Onun için geldim yanına...” diyecek.

Sevgili kardeşlerim, herhalde bu hadis-i şerifin manzarası gözünüzün önüne gelmiştir. Böyle bir manzara tasvir eden hadis-i şerifler, öğretim, öğrenim, terbiye bakımından çok önemlidir. Çünkü, hatırından gitmez insanın...

Demek ki, “Ben bir kardeşime iyilik yaptım mı, ondan Allah bir melek hâsıl edecek; bu melek boyna benim namıma Allah’a ibadet edecek, tesbih çekecek, zikir yapacak, Allah’ı tevhid edecek, temcîd eyleyecek, ‘Sen ne yücesin yâ Rabbi!’ diyecek... Tabii, o onu yaptıkça, bana sevap yazılacak. Çünkü o benim meleğim, benim kardeşime verdiğim sevinçten hasıl olmuş olan, gönlünü almamdan hasıl olmuş olan, yaratılmış olan bir melek olduğu için, onun yaptığı ibadetlerden de, onun yaratılmasına vesîle olan ben sevap kazanacağım!

Sonra da, ben vefat ettiğim zaman, o sevinç gelecek benim yanıma, bana arkadaş olacak, beni takviye edecek, destekleyecek; sualleri güzel cevaplarla karşılamam için telkinde bulunacak... Hak olan, doğru olan, Allah’ın sevdiği inanç ve itikad üzere beni sabit tutacak... Kıyamet gününde bana şahitlik edecek, Allah’tan benim için şefaât isteyecek... Cennetteki yerimi gösterecek...”

O halde sevgili kardeşlerim, bir kere hayran oluyoruz, müslümanlık ne kadar güzel diye; bu bir... İkincisi, aziz ve sevgili kardeşlerim; müslümanlıkta ibadet sadece –benim her zaman size anlatmak istediğim gibi, her zaman söylüyorum bunu: Aman sakın İslâm’ı daraltmayın! İslâm’ı dar sanmayın! Böyle bir iki noktaya münhasır sanmayın, hasretmeyin, tahdit etmeyin! İslâm sadece şu şu şu ibadetleri yapmaktan ibaret değildir. İslâm çok geniştir, çok çeşitlidir, çok güzeldir, çok tatlıdır. Bakın, bir müslüman kardeşine insanın iyilik

yapmasından, onu sevindirmesinden neler hasıl oluyor?..

O halde ne yapmamız lâzım?.. Bizim de mü'minleri sevindirecek işleri arayıp, düşünüp bulmamız lâzım!.. Hele bugün meselâ, şimdi bu hadis-i şerifi dinlediniz, kollarınızı sıvamalısınız, paçaları da sıvamalısınız... Tabii, bu neyi gösteriyor?.. Yâni bir işe gayret etmeyi, yapmak niyetinde olduğunu göstermek için söylüyorum. Yoksa, “Sokaklarda pantolonunuzu sıvayın, öyle

dolaşın!” demek istemiyorum tabii, latife olsun diye söylüyorum. Kolları sıvanmış, paçaları sıvanmış bir insan, nasıl işe böyle sarılırsa, “Haydi bakalım ben de bugün birisini sevindireyim!.. Hiç olmazsa birisini sevindireyim!” diye gayret edin, düşünün!..

İnsan önce kimi sevindirir?.. Meselâ, bugün cuma... Gidin annenizin, babanızın bir elini öpün, bir hediye götürün; hayır duasını alın! Hediye de biraz güzelce, hatırlı bir şey olsun, anneniz babanız sevinsin... Sonra kardeşlerinizden, arkadaşlarınızdan, komşularınızdan birilerine iyilikler yapın! “Hay Allah razı olsun yâ hu!” desinler, memnun olsunlar. Böylece sevindirici işleri, birilerini sevindirmeyi çok yapalım!..

Bakın, bu hadis-i şerifleri biz yeni okuyoruz, radyoda yeni yayınlıyoruz. Belki siz de ilk defa duyuyorsunuz.

Ama Yunus Emre diyor ki:

*Ben gelmedin dâvî için,
Benim işim sevi için,
Dostun evi gönüllerdir,
Gönüller yapmağa geldim!*

Ben Yunus'un bu dörtlüğünü çok seviyorum ve çok kullanıyorum. Diyor ki: "Ben dünyaya kuru palavra, iddia için gelmedim, kibirlilik, çalım satmak için gelmedim; ben sevmek için geldim dünyaya..." diyor. "Bir de dostum olan, sevgilim olan Allah'ın nazargâh-ı ilâhîsi insanların gönlü olduğundan, kalbler olduğundan, gönülleri yapmağa geldim ben..." Mâdem Rabbim insanın gönlüne bakıyor...

Gönül Çalab'ın tahtı, Çalab gönüle baktı...

dediği gibi. Yunus Emre, hayattaki ana gayesinin insanları sevindirmek olduğunu; insanları sevindirmenin Kâbe yapmak gibi güzel olduğunu anlatıyor şiirlerinde... Demek ki, bu hadisleri okumuş, bilgin bir insan... Yâhut, öyle güzel bir muhitte yetişmiş ki, o cemiyetin, o toplumun felsefesi diyelim, ideali, ülküsü diyelim, ana fikri, insanlara iyilik yapmak... Ne güzel bir toplum olduğunu düşünün, anlayın!

Eski ecdadımızın yaşadığı devirde, herkes birbirine iyilik yapmak istiyordu. Size yine böyle hatırınızda kalacak, manzaralı bir menkabe anlatayım:

Denizli'ye, meşhur Arap seyyahı İbn-i Batuta geldiği zaman onun başından geçmiş, tarihî

bir olay... Seyyah kitabında yazıyor bunu. Turist değil, seyyah... Seyyah İbn-i Batuta Denizli'ye geldiği zaman... Kendisinin bindiği atı var; arkasında da gezdiği yerlerden aldığı, hediyelerin yüklendiği böyle altı yedi tane, sekiz on tane eşyalarını taşıyan katırlar, atlar var, develer var, neler varsa... Yâni bir kervanın başında geliyor. Denizli'ye girmiş 14. Yüzyıl'da... Denizli'de birisi bunun atını, dizginini, yularını tutmuş, ama tatlı bir şekilde tutmuş. Adam böyle pala bıyıklı, belinde kılıcı var, silahlı filan ama, hani böyle sert değil de tatlı bir şekilde tutmuş. O da:

“—Allah Allah! Bu nedir?” filan diye şaşırılmış.

Kendisi Arap, Türkçe bilmiyor. Ahâli de Türk, kendisinin atını tutan da Türk; merak ediyor... Derken bir başkası gelmiş, o da atın dizginini öbür taraftan tutmuş. Bu ikisi birbiriyle konuşmaya, münakaşa etmeye başlamışlar. Ödü patlamış İbn-i Batuta'nın:

“—Eyvah! Bu adamlar silahlı... Ben nasıl bir şehre geldim?.. Acaba bunlar beni alacaklar, hapsedecekler de, elimden mallarım gidecek mi?.. Bunlar birbirleriyle niye münakaşa ediyorlar?..” diye, böyle telaşlanmış İbn-i Batuta.

Halbuki işin aslı neymiş?.. Bu gelenin yabancı olduğunu, misafir olduğunu anlayan ilki dizgine yapışmış, atın yularına yapışmış. Yâni artık İbn-i Batuta, atı şuraya gitsin, buraya gitsin diye yuları sağa sola kullanamıyor. Adam çekecek, İbn-i Batuta'yı bir yere götürecektir. Nereye

götürmek istiyor?.. Kendi tekkelerine götürmek istiyormuş. Yâni orada misafir edelim; bu misafir bizim şehrimize geldi, bizim tekkemizde misafir olsun diye düşünüyormuş.

Öbür şahıs da o sırada gelmiş, bu vaziyeti görmüş. O da dizginin, yuların öbür tarafından tutmuş. O ikinci şahıs da diyormuş ki ötekisine:

“—Yâhu ayıp, bu misafir bizim bölgemizde, bizim tekkemiz daha yakın. Sen şimdi bu güzel misafiri, Tanrı misafirini alacaksın, kendi tekkene götüreceksin... Bu bize hakaret olur, ayıp olur. Yâni, bizim mıntıkamızdaki misafir bize gelmeli!” diye onun münakaşasını yapıyorlarmış.

Yâni o devirde otel, motel vs. gibi insanların parasına dayalı şeyler değil de, insanları Allah rızası için misafir eden müesseselerimiz var. Bizim medeniyetimizin medâr-ı iftihar olan, iftihar etmemize sebep olacak güzel müesseseler tekkeler... Yolcuları barındırıyor, yediriyor, içiriyor, atına bakıyor... Bedava, para da almıyor. Ondan sonra da hediyeler verip uğurluyor. Öyle karşılamışlar.

Bunları niçin yapıyorlar? Yunus Emre niçin o şiiri söylüyor?..

Allah'ın sevgisini, rızasını kazanmak için. Ama diyorlar ki:

“—Bir insanı sevindirmenin, bir misafire hizmet etmenin, bir garibanın gönlünü almanın arkasında çok büyük sevaplar var.”

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim bu hadis-i şerifleri, bugün okuduğum hadis-i şerifleri lütfen hatırlınızda iyi tutun, anlatın!..

c. İlim Öğretmek En Güzel Sadaka

Bu hususta bir de hadis-i şerif okuyayım size:³

مَا مِنْ صَدَقَةٍ يَتَصَدَّقُ بِهَا رَجُلٌ عَلَى

أَخِيهِ أَفْضَلُ مِنْ عِلْمٍ يُعَلِّمُهُ إِيَّاهُ

(ابن النجار عن راشد بن سعد وحبيب وضمرة)

RE. 383/14 (*Mâ min sadakatin yetesaddaku bihâ racülün alâ ahîhi, efdale min ilmin yuallimühü iyyâhü.*) “Bir adamın, bir müslümanın, bir kişinin bir mü'min kardeşine verdiği sadakalardan, ona öğrettiği ilimden daha faziletli, daha üstün, daha kıymetli bir sadaka olamaz. Ona öğrettiği ilim, ona verebileceği sadakaların en kıymetlisidir.”

Yâni, ilim öğretmek de bir sadakadır ve sadakaların en kıymetlisidir. Hani biz cuma günüdür, hayır yapalım filan diye kesemizi açarız; sevdiğimiz bir kimseye, tanıdığımız fakire veya mahallemizdeki yoksul kimseye, ya da tanımadığımız kimseye sadaka veririz. Ama, “Sadakaların en üstünü, en faziletlisi, müslümanın bildiği güzel bir bilgiyi, ilmi götürüp bir başka müslüman kardeşine öğretmesidir.” diyor Peygamber SAS Efendimiz.

³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.306, no:2889, *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.191, no:20539.

Demek ki siz de, bir müslümanı sevindirmek neler meydana getiriyormuş, şimdi öğrendiniz. Müslümanı sevindirmek, gönlünü almak, gönlünü hoş etmek çok sevapmış. O sevinçten Allah bir melek yaratıyormuş. O melek de Allah'a ibadet ediyormuş, kabirde yoldaş oluyormuş, kıyamette şefaatçi oluyormuş ve cennetteki yerini ona gösteriyormuş. Belki önünden gidiyor, "Gel bakalım arkamdan!" diye kılavuzluk ederek, cennetteki köşküne kadar da götürüyor.

Onun için, bunu duydunuz, duyduğunuz bu güzel hadis-i şerifi anlatın!.. Ben okuyunca çok duygulandım. Siz de bunu etrafınızdaki kardeşlerinize anlatın! Müslümanlık ne kadar güzelmiş, İslâm ne kadar güzelmiş herkes bilsin... Mü'minin mantığı nedir, zihniyeti nasıldır? Mü'min, müslüman bir insan nasıl hareket eder...

Şimdi hepiniz biliyorsunuz, Anadolu halkı misafirperverdir. Tamam, yâni böyle biliyoruz bunu. Hakikaten ayran ikram ederler, buyurun derler... Ben çok gezen bir kardeşinizim. İşte davet ediyorsunuz, ondan geziyoruz; vazife var, onun için geziyoruz. İş icabı, işte şirketlerimiz var, onun için, onların işlerini tanzim için gitmem gerekiyor. Ama tanıdığımız, tanımadığımız yerlerde duruyoruz. Namaz vakti oluyor, ihtiyaç molası veriyoruz, duruyoruz. Her yerde, tanımadığımız insanlar dahi bize, "Hoş geldin Hocam!" diyorlar, "Nasılsınız?" diyorlar, "Buyurun bizim eve gidelim!" diyorlar.

Daha namazı kılariken karşılaştığımız, hiç tanışmadığımız insan, “Allah kabul etsin!” diyor, musafaha ediyor bizimle... Tokalaşmak değil, musafaha... Bizde musafaha iki elle, böyle kardeşimizin iki elini tutarak, ellerin yönü biraz daha yukarı doğru, daha candan, daha samimi şekilde yapılıyor. Böyle tutuyorlar:

“—Hocam, hoş geldiniz. Nereden nereye yolculuk?..” diyorlar.

Biz de diyoruz ki:

“—İstanbul’dan Ankara’ya gidiyoruz... Ankara’dan Adana’ya gidiyoruz.”

“—E buyurun bizim eve, fakirhaneyi şereflendirin! Biryemekyiyelimde, öyle gidersiniz.” filândiyor.

Yâni, bu misafirperverlik var, halkımızda adet bu...

Siz de bunu biliyorsunuz, siz de zaten böyle misafirperversiniz. Ama bunun kökeni ne?.. Yâni, bu halk niye bu kadar misafirperver olmuş da, şu gayrimüslim filanca halk niye bu kadar cimri, pinti, kazıkçı... Affedersiniz, bazen sözler iyi anlaşılınsın diye böyle halk tabirlerini kullanmayı seviyorum. Yâni gittiniz mi otellerine veyahut lokantalarına, mahvoluyorsunuz, keseniz bitiyor... Niye bu kadar aldatıcı, dolandırıcı?..

Bizim halkımız niye böyle bedava ikram ediyor, niye böyle hayır yapıyor?.. İşte kökeni İslâm!.. Yâni, İslâm terbiyesi almışız ve bu asırlardan beri devam ediyor. Tâ Orta Asya’larda müslümanlarla, İslâm’la ilk karşılaştığı zamanlardan itibaren,

bizim dedelerimiz İslâm'ı en iyi öğrenmişler, en derinden öğrenmişler. En derin, en bilimsel değeri yüksek ihtisas kitaplarını, dini ilimlerde bizim dedelerimiz yazmış. Yâni İslâmiyet Arabistan'da neş'et etmiş ama, dînî ilimlerin kaynağı bakıyorsunuz Orta Asya, bakıyorsunuz Hindistan...

O kadar muazzam çalışmalar yapmışlar, o kadar güzel, o kadar kıymetli eserler vermişler ki, meselâ ben Hindistan'a hayrânım!.. Hindistan'da, Pakistan'daki bölgelerde çok büyük alimler yetişmiş, çok muhteşem eserler yazılmış. Meselâ *Fetevâ-yı Hindiyeye*'yi biliyorsunuz, *Fetevâ-yı Alemgîriyye* deniliyor, *Kenzü'l-Ummâl* isimli muhteşem hadis kitabı... vs. İşte Orta Asya'daki hadis alimlerinin eserleri...

İslâm'ı çok iyi öğrenmişler; bir... İslâm'ı yaymak için çok çalışmışlar; iki... Halkımızı çok iyi müslüman etmişler; üç... İslâm'ın ahkâmını halkımıza adet haline getirmişler; dört... Onun için halkımız doğruluğu, dürüstlüğü sever, mertliği sever, misafirperverliği sever, cömertliği sever... vs. İşte onun hepsinin kökeninde İslâm var.

Eğer İslâm yoksa... İslâm olmayan yerlere baktığınız zaman, bunların olmadığını görüyorsunuz. Demek ki, İslâm bizim her şeyimiz, bunu iyi bilelim sevgili kardeşlerim!..

d. Herkesin Cennette Bir Vekili Var

Ben tabii böyle tatlı tatlı, sevinçten hasıl olan meleği anlatayım derken, zamanlar geçti. Ama size yine fayda verecek bir hadis-i şerifi daha sohbetimin sonuna ekleyerek, sohbetimi tamamlamak istiyorum. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:⁴

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِلَّا وَلَهُ

وَكَيْلٌ فِي الْجَنَّةِ إِنْ قَرَأَ الْقُرْآنُ

RE. 387/3 (*Mâ min mü'minin ve lâ mü'minetin illâ ve lehû vekîlün fi'l-cenneh*) “Hiç bir mü'min veya mü'mine hanım, hiç bir mü'min erkek ve mü'min kadın yoktur ki cennette onun bir vekili olmasın... Yâni, herkesin cennette bir vekili var. (*În karae'l- kur'âne benâ lehü'l-kusûra*) Eğer Kur'an okursa bu mü'min kul dünyada, Kur'an okuyan bir kulsa; o zaman o cennetteki vekili onun cennetteki köşklerin inşâ eder, yapar, inşaatı devam eder, cennetteki köşkünün inşaatı ilerler. Köşklere binâ eder o cennetteki vekili.

(*Ve in sebbehâ*) Eğer tesbih çekerse, zikir yaparsa; (*garase lehü'l-eşcâre*) tesbih çekti diye, zikir yaptı diye cennette onun için ağaçları, fidanları çiçekleri diker o vekili. (*Ve in keffe*)

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.27, no:6080; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.242, no:74; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.243, no:20672.

Eğer adam Kur'an okumuyor, zikir yapmıyor, tesbih çekmiyor, İslâm'la ilgilenmiyorsa, bunlardan uzak duruyorsa; (*keffe*) cennetteki vekîli de bu işleri yapmaz.”

Başka hadis-i şeriflerden biliyoruz. Bu hadisin rivayetinde za'f var diye ibare şimdi gözüme takıldı, şimdi gördüm ama, başka hadis-i şeriflerden biliyoruz. Meselâ, İbrâhim AS Peygamber Efendimiz'e Mi'râc'da karşılaştığı zaman buyurmuş ki:

“—Bak yâ Muhammed, evlâdım!”

Biliyorsunuz, onun soyundandı Peygamber Efendimiz, İbrâhim AS'ın soyundandı. İbrâhim AS da dolayısıyla bizim dedemiz oluyor. Hem peygamber. Demiş ki:

“—Ümmetine bildir, benden selâm söyle ki, cennetin arazisi düzdür, çıplaktır. Mü'min kul cennetteki arazisini mamur hale nasıl getirir: Namaz kılarak, tesbih çekerek, Kur'an okuyarak, zikir yaparak... Onların her birinden güller açar, sümbüller biter, ağaçlar yetişir, güzellikler oluşur.”

Yâni insan cennetteki mekânlarını, dünyadaki ibadetleriyle kendisi hazır hale getiriyor.

Hani düşünün, apartman hayatından bıktınız, şehrin sıkışık- lığından, dar yerlerden. Pencereleri açamıyorsunuz, hava kirliliği var. Nihayet elinize para geçti, şehrin uzağında, sayfiye yerinde şöyle beş dönüm, on dönüm yer aldınız, daha çıplak arazi...

Etrafını çevirdiniz, bahçe mimarına danıştınız, “Ben bu bahçeyi çok güzel yapmak istiyorum, hangi bitkileri dikeyim?” dediniz. İşte çeşitli ağaçlar tavsiye etti:

“—Mavi çamdan al, falanca mimoza ağacından al! İklim müsaitse ben bir manolya ağacı getireyim. Çiçekler, sarmaşık güller... Havuz başında şunlar iyi olur, kenarda şunlar olur. Arka bahçede sebze olsun, meyva olsun. Köşk de şöyle olsun, böyle olsun...”

E çocuklar heyecanlanıyor:

“—Baba, yeni evimize ne zaman gideceğiz?”

“—Dur evladım, yeni aldık daha arsayı. Ağaçlar büyüyecek, inşaat tamamlanacak. Öyle bir gün kalkıp gideceğiz, çok güzel olacak.” deriz ya dünyada...

Evet, cennetteki yerimizi de ibadetlerimizle biz güzelleştireceğiz. Onu bildiren başka hadis-i şerifler çok yâni.

Onun için, bu son hadis-i şerif de hatırınızda kalsın! Cennetteki vekîlimiz boş durmasın, Kur’an okuyalım da, cennetteki köşklerimizi yapsın... Zikir yapalım, tesbih çekelim de, cennette ağaçlarımız, çiçeklerimiz büyümeye başlasın, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Allah hepinizden râzı olsun...

Bu anlattıklarımızı Allah-u Teâlâ Hazretleri bilgi olarak kulağımıza duyurdu, gözümüzle de sonuçlarını görmeyi nasib eylesin...

Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelerinizi, cümlemizi aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, hem de sevdiğimiz kişilerle beraber, cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Hani insan tek başına cennete gittiği zaman, bir de tabii;

“—Babam nerede, annem nerede?.. Evladım, oğlum, kızım nerede, torunum nerede?” filân diye, dünyadayken sevdiği insanları hatırlarsa;

“—E onlar iyi müslüman değillerdi, cehenneme atıldılar, cayır cayır yanıyorlar.” gibi, böyle bir haberi aldığı zaman, üzülür.

Onun için ne yapacağız?.. Dua ediyoruz; Allah bizi böyle annelerimizle, babalarımızla, kardeşlerimizle, evlatlarımızla, eşlerimizle, arkadaşlarımızla, dostlarımızla; tabii ben de sizin bir kardeşiniz olarak diyorum ki, bütün ihvânımızla birlikte, cennetiyle, cemâliyle Allah cümlemizi müşerref eylesin...

Daha başka hadis-i şerifler var idi ama, zamanı doldurduk. Hadis-i şerifler zaten çok, biliyorsunuz, hadisler bir umman, uçsuz, bucaksız bir umman... Allah Rasûlüllah Efendimiz'in şefaatine cümlelerinizi erdirsin... Neler var bu hadisler deryâsında, ne inciler, mercanlar, cevherler var!.. Onları okumanız lâzım!

Tavsiye ediyorum, “Kur'an okuyun ve Peygamber Efendimiz'in hadisler deryâsına siz de buyurun! Kaptan Cousto'nun gemisi gibi güzel bir gemiyle gidin, bakın ne hazineler var!..

Ne inciler, mercanlar var!.. Ne kadar kıymetli şeyler var!.. Okuyun hadis kitaplarını, onlardan siz de kazanın!” diye, böyle benzetmelerle size nasihat ediyorum.

Ayet okuyun, hadis okuyun, dinimizi öğrenin, uygulayın, insanları sevindirin!.. İslâm'ın ne kadar güzel olduğunu herkes görsün... Siz de İslâm'ın güzelliklerinden istifade edin, iki cihanda aziz ve bahtiyâr olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

04. 10. 1996 - Ankara

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

